

KI-notat nr.: 35 /2010 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Luster Småkraft AS/Engjedalselvi kraftverk		
Fylke/kommune:	Sogn og Fjordane/Luster		
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.:	
Saksbehandler:	Frank Jørgensen	Sign.:	
Dato:	01 JUN 2010		
Vår ref.:	NVE 200701297 -22 / 200604134		
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken		

Middelthuns gate 29

Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no

Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Søknad om tillatelse til å bygge Engjedalselvi kraftverk i Luster kommune, Sogn og Fjordane fylke

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	3
Uttalelser til søknaden	4
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	15
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	19
NVEs vurdering	22
NVEs konklusjon	25

Sammendrag

Søknaden gjelder tillatelse etter § 8 i vannressursloven til bygging av kraftverk i Engjedalselvi i Luster kommune i Sogn og Fjordane.

Engjedalselvi ligger på østsiden av Jostedøla, og renner igjennom Gaupne sentrum. Det omsøkte prosjektet vil utnytte et fall på 389 m mellom kote 395 og 6, og gi en årlig middelproduksjon på 12,2 GWh, fordelt på 8,3 GWh i sommerproduksjon og 3,9 GWh i vinterproduksjon. Planene omfatter inntak, rørgate og kraftstasjon med utløp tilbake til Engjedalselvi.

En utbygging etter de omsøkte planene vil, i tillegg til ny årlig kraftproduksjon på ca. 12,2 GWh, gi inntekter til Luster Småkraft AS og til grunneiere, og kan bidra til noe lokal verdiskapning under anleggsperioden.

Etter høringsrunden ble det klart at den største konflikten er elvas betydning som landskapselement, der nedre deler av elva er godt synlig for allmennheten. Tiltaksområdet er i kommunedelplan for småkraftverk i Luster plassert i gul konfliktsone. Dette betyr at Luster kommune har vurdert at området har noen sterke interesser som det må tas hensyn til. Kommunen tilrår likevel at det blir gitt konsesjon på visse vilkår, herunder at stasjonen flyttes til oversiden av Engjedalsveien, at det stilles krav til anleggelse av rørgate og at NVE vurderer om foreslått minstevannføring er tilstrekkelig. Fylkeskommunen tilrår ei utbygging med samme krav om vilkår som kommunen når det gjelder plassering av stasjon og nedgravd rørgate. Fylkesmannen, Naturvernforbundet, Sogn og Fjordane turlag samt brukere av området frarår ei utbygging der elvas betydning som landskapselement står

sentralt. I følge søknaden og høringsuttalelsene går én av fire veger som har status som nasjonal turistvei igjennom Gaupne. Gaupne blir i høringsuttalelsene beskrevet som en viktig innfallsport til Breheimen, og mange turister tar utgangspunkt i Gaupne når de skal besøke Jostedalen med Breheimsenteret og Jostedalen Nasjonalpark. Det er da spesielt beliggenheten nær Gaupne sentrum som øker elvas verdi for allmennheten.

Flere høringsparter uttrykker at det bør gjøres en samlet vurdering av småkraftsakene i området. NVE mener at Engjadalselvi er et verdifullt landskapselement med nærhet til Gaupne sentrum og synlighet fra riksvei 55. En utbygging som omsøkt vil forringe elvas verdi for allmennheten. NVE mener at fraføring av vann fra elva vil redusere opplevelsene av fossestrykene som kan ses fra store deler av bygda. Tekniske inngrep i det bratte terrenget ned mot Gaupne sentrum i forbindelse med legging av rørgate slik det står i søknaden vil etter vår oppfatning medføre betydelige inngrep og ha store negative konsekvenser for områdets landskapsverdi.

Tiltakshaver ønsker ikke å slippe minstevannføring i vintersesongen, noe som vil få konsekvenser for drift av bunndyr. NVE vurderer at de negative konsekvensene for biologisk mangfold i og langs elva kan avbøtes med tilstrekkelig minstevannføring hele året.

En utbygging som omsøkt vil gi ca. 12,2 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon og kunne bidra til lokal næringsutvikling og verdiskaping. Engjadalselvi utgjør imidlertid etter vår oppfatning et svært verdifullt landskapselement i Gaupne sentrum. Dette vil bli sterkt redusert. I tillegg vil etablering av rørgate i et meget krevende og godt synlig område gi betydelige terrenginngrep og ytterligere bidra til å skjemme områdets karakter. En utbygging med kraftstasjon ovenfor de nederste fossefallene ville redusert konfliktnivået betraktelig. Søker har imidlertid ikke ønske om å utrede dette nærmere, og vi har derfor ikke vurdert dette særskilt.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene av det omsøkte tiltaket er større enn fordelene for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 ikke er oppfylt. NVE avslår med dette Luster Småkraft AS sin søknad om å få bygge Engjadalselvi kraftverk.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Luster Småkraft AS, datert 11.10.2006:

"Luster Småkraft AS ønskjer å utnytte fallet i Engjadalselvi i Luster kommune i Sogn og Fjordane fylke, og søker med dette om følgjande løyve:

1. Etter vassressurslova, jf. § 8, om løyve til

- Å byggje Engjadalselvi kraftverk med installert effekt inntil 3,5 MW*

2. Etter energilova, Lov av 29.juni 1990, nr 50 om produksjon, omforming, omsetjing og fordeling av energi m.m. om løyve til:

- å installere ein generator på inntil 3,5 MW med elektrisk anlegg.*
- å installere naudsynt koplingsanlegg for kabeltilknyting*
- elektrisk konsesjon for legging av 22 kV kabel / luftlinje frå kraftstasjonen og fram til eksisterande 22 kV linje.*

3. Etter forureiningslova om løyve til:

- gjennomføring av tiltaket.*

Alle andre naudsynte opplysningar om tiltaket går fram av vedlagde utgreiing. Me ber om snarleg handsaming av søknaden."

Hoveddata for kraftverket

Nedbørfelt	km ²	14,3
Middelvannføring (1961 – 90)	m ³ /s	0,59
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,05
Inntak på kote	m.o.h.	395
Avløp på kote	m.o.h.	6
Brutto fallhøyde	m	389
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,92
Slukeevne, maks.	m ³ /s	1,1
Slukeevne, min.	m ³ /s	0,06
Tilløpsrør, lengde	m	1360
Tilløpsrør, diameter	mm	600
Installert effekt, maks	MW	3,5
Bruktid	t	3600
Magasinvolym	m ³	~ 0
HRV	m.o.h.	395
LRV	m.o.h.	-
Produksjon, vinter (1/10 – 30/4)	GWh	3,9
Produksjon, sommer (1/5 – 30/9)	GWh	8,3
Produksjon, året	GWh	12,2
Utbyggingskostnad	mill.kr	25,9
Utbyggingspris	kr /kWh	2,12

Elektriske anlegg

Generator	Ytelse MVA	Spenning kV
	3,9	6,6
Transformator	Ytelse MVA	Spenning kV/kV
	3,9	6,6/22
Kraftlinjer	Lengde m	Nominell spenning
	750	22 kV

Uttalelser til søknaden

Søknaden har vært kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn i Luster kommune. Videre er søknaden sendt på høring til kommunen, fylket og andre offentlige instanser og friluftsansjoner. NVE har mottatt følgende uttalelser til søknaden:

Luster kommune har i kommunestyremøte 20.09.2007 vedtatt følgende:

"Luster kommune syner til saksutgreiinga med vurdering og tilrår at det vert innvilga konsesjon for bygging av Engjadalselvi kraftverk med tilhøyrande elektriske anlegg.

For å unngå konflikt med vedteken arealplan for Gaupne, og for ivaretaking av viktige miljøomsyn, må det knytast vilkår til konsesjon.

Kraftstasjonen bør flyttast til oversida av Engjadalsvegen.

Det må påleggjast spesifiserte villkår i samband med legging og nedgraving /tildekking av trykkrørleidning for å gjera denne minst mogeleg synleg i terrenget.

NVE må føreta ei grundig vurdering av omsøkt minstevassføring - om den er tilstrekkeleg både med omsyn til vassmengde og periode. Ein må også sikre trongen for reservevassforsyning til Gaupne i vinterhalvåret i ein ev. krisesituasjon. "

Vedtaket vart gjort med 15 mot 14 røyster."

Fra saksutredningen refererer vi vidare:

[...]

Tilhøve til overordna planar

I arealdelen til kommuneplanen er prosjektområdet nord for Engjadalsvegen definert som LNF-område. Området sør for Engjadalsvegen er avsett til framtidig bustadområde, med ei stripe friområde på begge sider av elva.

I kommunedelplanen for småkraftverk, som skal vera retningsgjevande for kommunen si handsaming av utbyggingsprosjekt, har Engjadalselva fått -1 (minus 1) i totalpoeng og er plassert i "Gul konfliktsone". I dette ligg det at området har nokre sterke interesser som det må takast omsyn til, og at utbygging av kraftverk i slike område må ta omsyn til dei ålmenne interessene og planleggjast med avbøtande tiltak.

[...]

Vurdering:

Utbyggingsplanane er i direkte konflikt med gjeldande arealplan for Gaupne, vedteken av Luster kommunestyre i 1998. Kraftstasjonen er planlagt på areal som i arealplanen er avsett til friområde, og tilkomstvegen til kraftstasjonen og den delen av rørleidninga som kjem sør for Engjadalsvegen, på areal som er planlagt til framtidig bustadfelt. Dette er tilhøve som ikkje søkjaren har fått med seg. I søknaden er det opplyst at "Tiltaks- og influensområdet er avsett som LNF-område i arealdelen av Luster kommuneplan."

Den mest nærliggjande løysinga for å unngå konflikt med vedteken arealbruk, synest å vera å trekkja kraftstasjonen ovanfor Engjadalsvegen, men dette har sjølvstakt sin pris ved at fallhøgda då vert redusert med om lag 30 m. Ei redusert fallhøgde i nedre del kan til ein viss grad kompensast ved å flytta inntaket høgare opp. Konsekvensane av å avskjera og leia Tverrelva inn i inntaksdam høgare oppe, er truleg mindre enn å plassera kraftstasjonen på kote 6 som planlagt.

Når tiltak det vert søkt konsesjon på ikkje er i tråd med arealbruksføremålet, kan kommunen krevja at det vert utarbeidd reguleringsplan, eller kommunen kan fatta vedtak om dispensasjon frå plankravet. Dersom kommunen er innstilt på å krevja reguleringsplan, bør det signaliserast alt i høyringsfasen. Det er likevel meir uvanleg at det vert gjort, avdi konsesjonshandsaminga ivaretek det meste av det som elles er målet med ein reguleringsprosess, offentleg utlegging og høve til innspel frå berørte interessegrupper.

Konsulentane sine vurderingar og omtale av andre konsekvensar av ei utbygging, synest elles å vera objektive og korrekte så langt administrasjonen har vore i stand til å etterprøva dei.

Konsekvensane må reknast som små på dei fleste andre område enn det som har med landskapsbiletet å gjera. Sjølv om ikkje Engjadalselva på nokon måte er landskapsestetisk unik i nasjonal målestokk, aukar verdien pga. lokaliseringa i høve til busetnad og på grunn av at ho er så synleg for mange, både fastbuande og tilreisande. Det er vanskeleg å sjå føre seg i kor stor grad den planlagde minstevassføringa om sommaren vil redusera desse skadene. Men over store strekningar renn elva i fossestryk på fjell, noko som syner godt att, sjølv med mindre vassmengder. Det er verdt å merka seg at søkjaren forutset at det ikkje vert sett krav til minstevassføring i vinterhalvåret.

Den planlagde oppgraderinga av installasjonar i Leirdøla kraftverk og tilknytninga til eksisterande 22 kV linje (jordkabel) er lite konfliktfylt.”

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane uttaler i brev av 26.06.2007:

[...]

”Vurdering

Til søkjar opplyser vi at Fylkesmannen skal vurdere desse sakene i høve til allmenne interesser, jf. § 8 i vassressurslova. Dette omfattar tema som naturmiljø (m.a. landskap, biologisk mangfald, inngrepsfri naturområde, fisk) og friluftsliv. NVE har avgjerdsrett etter vassressurslova. Vidare vurderar vi meldingar og søknader i høve til lakse- og innlandsfiskelova og forureiningslova. Miljøverndepartementet har avgjerdsrett etter forureiningslova når det gjeld uttak av vatn i samband med vasskraftutbygging.

Etter vårt syn vil denne utbygginga i første rekkje vere i konflikt med landskaps-, dernest friluftslivs- og noko fiskeinteresser.

Landskap og friluftsliv

Engjadalselvi sine fossefall er svært sentrale landskapselement i Gaupne som er kommunesenteret i Luster. Her er skular, kommuneadministrasjon, handelssenteret i kommunen, mykje busetnad og arbeidsplassar, institusjonar osv. Riksveg 55 over Sognefjellet er ein av 4 vegar som per i dag har status som nasjonal turristsveg, jf. http://www.turistveg.no/modules/module_123/templates/fp.asp?iCategoryId=68&vt=fp&iTVI D=66&iInfoId=80&lang=nor

Strekninga går frå Lom i Oppland til Gaupne. Vidare er det i Gaupne avkøyrsløp til Jostedalen med Breheimsenteret og Jostedalsbreen Nasjonalpark med Nigardsbreen m.m. som kjente nasjonale turrismål. Nyleg var det framme i media planar om tung investering i nytt hotell og badeland i Gaupne, med ev. plassering med god utsikt til elva. Gaupne er eit knutepunkt for turismen i Luster.

Sogn og Fjordane turlag har i sin uttale, datert 23.03.2007, vist til at området er ein viktig innfallsport til Breheimen. Dei øvre områda (ovanfor inntaket) er mest brukt til lengre turar (regionalt viktig friluftsområde), men området frå busetnaden i Gaupne og oppover langs stiar som delvis går inntil elva, er mykje brukt til dagleg friluftsliv/mosjon.

I eit midlare år vil det vera 321 dagar der alt tilsig til inntaksdammen, unnateke minstevassføringa om sommaren, går gjennom kraftverket. Det vil berre vera 42 dagar med

overløp på dammen. Røyrgate i dagen er i utgangspunktet ikkje ønskjeleg mest på grunn av omsyn til landskapet.

I nyleg vedtekne "Retninglinjer for små vannkraftverk" frå OED er det vist til at Noreg har forplikta seg til å følgje opp den Europeiske Landskapskonvensjonen som m.a. legg særleg vekt på landskapet der folk bur og arbeider, og der barn veks opp. For å akseptere utbygging av Engjadalselvi meiner vi det bør setjast krav om ei høvesvis stor minstevassføring og restvassføring, særleg i sommarhalvåret. Minstevassføringa sommarstid bør etter vårt syn ligge minst på nivå med 5-persentilen (320 l/s), kanskje meir. Det er også eit moment at Luster kommune har mange andre vassdrag som er nytta til vasskraftutbygging. Jostedøla er allereie sterkt påverka av kraftutbygging, og det er planar om å utnytte fleire av sideelvane framover. I forhold til skule, oppvekst osv. vil ein miste høve til dagleg å oppleve naturleg dynamikk i eit vassdrag i nærleiken.

Det må ev. også gjerast tiltak slik at røyrgatetraséen blir minst mogleg synleg på sikt. Rydding av trasé for å unngå at trerøter presser på røyrgata bør ikkje skje med snauhogging, men ein del høgare vegetasjon/ynge tre bør stå att, og breidda/kantsona bør ikkje vere "snorrett". Vi ber elles NVE vurdere om det kan vere aktuelt å be om utgreiing av røyrgate i fjell. Dersom ein ikkje kan unngå røyrgate i dagen må farge-/materialval osv. gjere den minst mogleg synleg.

Naturmiljø, biologisk mangfald, verneplanar og inngrepsfri område (INON)

Ingen raudlisteartar, viktige naturtypar eller trua vegetasjonstypar er registrert i influensområdet. Som nemnt i rapporten er det likevel stort potensiale for nye funn i Luster. Det er ikkje utført botndyrgranskingar i samband med utgreiinga. Desse momenta og omsynet til miljøbasert vassføring og "føre var-prinsippet", tilseier at det bør vere krav om minstevassføring heile året.

Verneplan for Breheimen – Mørkridsdalen er under utarbeiding, der utgreiingsområdet ligg relativt langt frå inntaksområdet til kraftverket. Vasskraftutbygginga i Engjadalselvi vil berre ha noko effekt i høve til innfallsporten via Navarsetestølen (sjølvbetent DNT-hytte) med merkt sti vidare Fivla (sjølvbetent hytte, Luster turlag) til Vigdalen og Vigdalstøl (sjølvbetjent hytte, DNT, i grensa for utgreiingsområdet), jf. om friluftsliv.

Fisk og fiske

Elva er sjøaureførande opp til kote 10. Kraftverket er planlagt til kote 6. Det må ikkje utførast inngrep i elva som gjer at sjøaureproduksjonen vert vesentleg redusert. Ein må unngå at ukontrollerte/bråe vassføringsreduksjonar (for eksempel uventa stopp i kraftstasjonen) fører til stranding av yngel. For å unngå stranding av fisk må det setjast krav til bygging av forbisleppingsventil.

Ureining, vasskvalitet og støy

Anlegget vert plassert i nærleiken av busetnad, kanskje framtidig hotell m.m. Det er difor viktig at det ikkje vert støy frå anlegget. Vi har elles ikkje opplysningar som tilseier at vasskvaliteten vil bli vesentleg endra som følgje av tiltaket.

Engjadalselvi er reservedrikkevasskilde for kommunesenteret, og det er uttak til vatningsvatn. Desse tilhøva må avklarast med kommunen, ev. Mattilsynet og dei med private rettar til

vassuttak. Vi føreset at krav om vatn i elva til drikkevatt, vatningsvatn og liknande kjem i tillegg til kravet om minstevassføring i høve til biologisk mangfald

Landbruk

Det vert vurdert at det er lite eller ingen negative konsekvensar for landbruksdrifta i området.

Tilråding

Fylkesmannen meiner Engjadalselvi er eit svært viktig landskapselement i kommunesenteret Gaupne i Luster kommune. Det omfattar difor interessene til ei stor gruppe menneske. Av nasjonale interessar vil vi peike på at Gaupne er start/endepunkt for den første nasjonale turistvegen i Noreg.

Ut i frå føreliggjande planar meiner fylkesmannen utbygginga i Engjadalselvi er i strid med allmenne interesser, jf. vassressurslova § 8, og at dette ikkje vert vege opp av fordelane ved tiltaket. Dersom det skal gjevast konsesjon meiner vi at det må vere krav til minstevassføring heile året som opprettheld biologiske leveområde i vasstrengen og ei monaleg større vassføring om sommaren som ivaretek elva som landskapselement.

Vi viser elles til kommunen sin uttale om saka og som styresmakt etter plan- og bygningslova.

Ved ev. utbygging må det leggjast vekt på skånsam utføring, god terrengtilpassing og minst mogleg inngrep. Det må takast omsyn til vegetasjonen i området og kantvegetasjon må ikkje fjernast, jf. § 11 i vassressurslova."

Sogn og Fjordane fylkeskommune gjorde følgende vedtak i fylkesutvalget 18.04.2007:

”

- 1. Sogn og Fjordane fylkeskommune rår til at konsesjon vert gitt, ut frå at dei økonomiske fordelane av tiltaket vert vurderte til å vere større enn ulempene og kraftverket vil styrkje næringsgrunnlaget lokalt.*
- 2. Av omsyn til landskap og støy for nærliggande busetnad må kraftstasjonen flyttast til ein høveleg stad ovanfor Engjadalsvegen. Fylkeskommunen rår vidare til at avbøtande tiltak foreslått av Luster kommune vert gjennomført. Det må påleggjast spesifiserte vilkår i samband med legging og nedgraving/tildekking av trykkrørleidning for å gjer denne minst mogeleg synleg i terrenget."*

Sogn og Fjordane turlag skriver i brev av 23.03.2007:

"Om Sogn og Fjordane Turlag:

Sogn og Fjordane Turlag (sjå www.turistforeningen.no/sognogfjordane) er eitt av Den Norske Turistforening sine 55 medlemslag, og fylkeslag for 14 lokale lag spreidd over heile fylket. Medlemstal ved siste årsskifte: 3.948.

Litt om friluftsliv i det aktuelle området:

Engjadalen er, både sommar og vinter, det viktigaste friluftsområdet lokalt i Gaupneområdet. Og det er mykje brukt! I tillegg til dette er dalen knytt til det nasjonale turnettverket gjennom DNT-hytta Navarsete og dei merke turrutene til og frå denne hytta. Engjadalen er ein av "inngangsportane" til fjell-/turområdet Breheimen som nasjonalt og internasjonalt er mellom dei viktigaste turområda i Sogn og Fjordane, og som har store opplevingskvalitetar.

DNT-hytta og dei fleste og viktigaste friluftsområda ligg oppstrøms inntaket til den planlagde kraftstasjonen. Men det er også turruter i form av gamle stølsstiar heilt frå dalbotnen i Gaupne og oppover langs begge sider av elva. Desse stiane er mindre brukte enn stiane lenger oppe i dalen.

Kommentarar til utbygginga:

Slukevna for kraftstasjonen er maksimum 186 % og minimum 10 % av gjennomsnittsvassføringa. Kraftverket vil utnytte 74 % av tilsiget, noko som er uvanleg mykje for ei småkraftutbygging. 60 – 70 % er meir vanleg.

Minstevassføringa det er gjort framlegg om, 100 l/sek i perioden 1.5 – 30.9, er 17 % av gjennomsnittsvassføringa, men ein mykje mindre prosentdel av vassføringa i perioden 1.5 – 30.9. I eit middels år vil det vere overløp over dammen i berre 42 dagar. Dette er også lite. 50 – 60 dagar er meir vanleg. Det aller meste av overløpet vil vere i samband med snøsmeltinga i perioden ca. 20.6 – 20.7. Resten av overløpet vil hovudsakleg vere knytt til kraftig regnvær om hausten. Periodane med overløp vil variere mykje frå år til år avhengig av snømengder, temperatur og nedbør. Til saman indikerer det ovanståande at utbygginga, trass i minstevassføringa, er klårt hardare enn dei fleste andre småkraftutbyggingar.

Inntak: Inntaket må byggast slik at det vert minst mogeleg synleg. Dette kan gjerast ved god terrengtilpassing og ved bruk av naturstein og/eller farge i betongen.

Røyrgate/vassveg: Delar av røyrgate skal leggjast i dagen. Dette er i det brattaste partiet eit nokså kort stykke opp frå dalbotnen, og dermed i det området som er aller mest synleg både frå riksvegen og frå store delar av Gaupne sentrum. Etter vårt syn er dette fullstendig uakseptabelt, og absolutt ikkje i samsvar med det som er moderne småkraftutbygging i område som er så godt synlege som dette! Vi merkar oss også at det lenger oppe er snakk om at røyrgate vert heilt eller delvis liggande i dagen. Heller ikkje dette er akseptabelt.

Røyrgate skal krysse elva like på oppsida av ei bru over vegen, slik at kryssinga vert veldig godt synleg. Det står ingenting i konsesjonssøknaden om korleis kryssinga skal gjennomførast, men vi føreset at dette vert under elva! Noko anna er uakseptabelt.

Viss utbygginga i det heile skal tillatast, må heile røyrgate leggjast under bakken! Det beste er at dette skjer gjennom boring av tunnel. Dette må vere ein absolutt føresetnad i det brattaste partiet der ein no har planlagt røyrgate i dagen, men boretunnelen kan med stor fordel gå heilt opp til inntaket, slik at ein på den øvre strekninga unngår mykje sprenging for å få røyrgate heilt under bakken.

Kraftstasjonen: I konsesjonssøknaden er kraftstasjonen plassert på kote 6. I planen for småkraftverk i Luster er den plassert på kote 13. Kraftstasjonen bør etter vårt syn plasserast oppstrøms den sjøauførande delen av elva, d.v.s. minimum på kote 10. Vi ber NVE og

utbyggaren vurdere ei høveleg plassering ca. på kote 10 – 13. Av omsyn til fisken, må det installerast omløpsventil i kraftstasjonen for å unngå stranding av fisk ved stopp i stasjonen.

Vi registrerer elles med glede at det skal leggest stor vekt på støydemping av kraftstasjonen. Det er viktig!

Kraftlinjer: Det er gledeleg, og heilt nødvendig, at linja vert lagd i kabel.

Fordelar ved tiltaket: Det at småkraftutbyggingar skal vere "redninga" for busetnad og vidare drift på gardane, har vorte eit "standardargument" for utbygging. I nokre tilfelle er det fullt grunnlag for å hevde dette, i andre tilfelle er det meir tvilsamt, og i unntakstilfelle er påstanden "rein løgn". Vi har ingen grunn til å tru at det siste er tilfelle her, tvert imot! Men ettersom dette er ei kontroversiell utbygging, kan det vere interessant å kartlegge kor mange av dei 16 grunneigarane som sjølv verkeleg driv aktiv jordbruksdrift. Vi går ut frå at Landbrukskontoret i Luster kan gje NVE informasjon om det. Med 16 grunneigarar blir det vel uansett berre småsummar kvar av dei vil sitte att med, slik at argumentet ikkje er så viktig, men dette må utbyggaren kunne svare på. Vi kjenner ikkje avtalane dei har med fallrettseigarane.

Kommentarar til verknadane av utbygginga:

3.2 Vassstemperatur, istilhøve og lokalklima: Det kan vere kaldt om vinteren i Gaupne, og vatnet som kjem ut frå kraftstasjonen vil vere svakt oppvarma. Det er grunn til å rekne med at dette resulterer i frostrøyk nedstrøms kraftstasjonen, men det er vanskeleg for oss å seie om dette vil bli så mykje at det blir eit problem.

3.4 Biologisk mangfald og verneinteresser: Det er all grunn til å tru at det er fossefall i vassdraget. Inntaket og litt av røyrkata ligg på grensa til eitt av Fylkesmannen sine EDNA-registrerte område.

3.5 Fisk og ferskvassbiologi: Som vi alt har nemnt, bør kraftstasjonen flyttast slik at avløpet vert oppstrøms den sjøaureførande elvestrekninga. Vidare må det installerast omløpsventil. Viss ikkje, kan verknaden for fisk fort bli stor negativ!

3.6 Landskap: Som det står i konsekvensutgreiinga, er Engjadalselva eit "lokalt landemerke" i Gaupne. Konsekvensane av tørrlegging, eller nesten tørrlegging, av elva størstedelen av året, vert sterkt negative. Dette vert forsterka av at elva er så synleg for så mange. Dette gjeld alle dei som bur i Gaupne, friluftsfolk og ikkje minst turistar. Vi har ikkje konkrete tal, men reknar med at det er langt over 100.000 turistar som vitjar/køyrer gjennom Gaupne årleg. Og når ein køyrer nordover på riksvegen, er elva svært godt synleg på ei ganske lang strekning. Minstevassføringa om sommaren på 100 l/sek, er altfor liten til at elva skal bli særleg synleg. Skal den vere det, må minstevassføringa i alle fall vere 300 l/sek! Det kan også vere ei viss hjelp for landskapsopplevinga at slukevna i kraftstasjonen vert redusert.

Noko vi meiner er altfor lite vektlagt i konsekvensutgreiinga, er den negative verknaden av røyrkatetraseen, trass i at det der er presisert at "Trevegetasjon i rørgatetraseen må unngås." Dette fører til at røyrkatetraseen vil verte synleg som ei "gate" i terrenget for "all framtid". Aller mest vil denne "gata" verte synleg der den går gjennom granplantefelt, men også i annan skog vert den godt synleg. Og røyrgate i dagen på den strekninga som er aller mest synleg både frå Gaupne og frå riksvegen, vert ille! Skoggata vil vere med på å framheve røyrkata i dagen! Som alt nemnt, viss det skal byggast ut, må det nyttast boretunnel på denne strekninga.

3.7 Kulturminne: Av www.fylkesatlas.no går det fram at ein bygning som er registrert i Riksantikvaren sitt SEFRAK-register ligg svært nær røyrgatetraseen, men om det er direkte konflikt, er litt vanskeleg å bedømme. Kanskje passerer røyrgata like vest for dette kulturminnet?

3.10 Brukarinteresser/friluftsliv: Det er gamle stølsstiar langs begge sider av elva. Vi reknar med at delar av desse, i alle fall den på austsida, kjem i direkte konflikt med røyrgatetraseen. Vi ber NVE krevje at utbyggaren skal gjere greie for i kor grad dette vil skje, og kva tiltak dei vil sette i verk for at stølsstiane skal kunne brukast også i framtida.

Elles er vi einige i at den viktigaste delen av sjølve friluftsområda ligg oppstrøms inntaket, men undervegs til desse friluftsområda vil jo konflikten med utbygginga vere høgst merkbar. Vi er derfor ueinige i at konflikten med friluftsliv er så liten som konsekvensutgreiinga seier. Med tanke på den store bruken av området, meiner vi at konsekvensen er middels negativ. Inntaket og litt av røyrgata er inne i eitt av Fylkesmannen sine FRIDA-område.

Avbøtande tiltak:

Vi viser til det vi alt har nemnt ovanfor. Viss det skal byggast ut må (+ det i søknaden):

- *Heile røyrgata under jorda, og heilt eller delvis i boretunnel.*
- *Kraftstasjonen flyttast til oppstrøms sjøaureførande strekning og få omløpsventil.*
- *Minstevassføringa må aukast kraftig om sommaren og slukevna bør reduserast.*

Oppfølgjande undersøkingar:

Ettersom kraftstasjonen vert liggande nesten heilt nede i Gaupne sentrum, må det gjerast oppfølgjande undersøkingar av støy. Viss støynivået, etter strenge vurderingar, er for høgt, må det iverksettast tiltak.

Tilhøva for sjøauren nedst i elva bør og undersøkast nærare. Først før utbygginga, og deretter etter ei eventuell utbygging.

Samandrag av Turlaget sitt syn på utbygginga:

Vurdert utelukkande ut frå friluftssinteressene, har vi ikkje sterke nok grunnar til å gå mot utbygginga. Men når ein tek med konsekvensane for dei som bur i og vitjar Gaupne, og ikkje minst alle turistane, vert vår tilråding til NVE at konsesjonssøknaden bør avslåast!

Røyrgate i dagen på den mest synlege strekninga synest vi uansett er heilt uakseptabelt, og vi synest minstevassføringa er altfor liten til at elva skal kunne fylle si "rolle" som landskapselement på ein brukbar måte."

Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane har uttalt seg slik i brev av 14.03.2007:

"Vi viser til brev 5.febr. 2007 om høyring av søknad om bygging av kraftverk i Engjadalselvi. Dette er eit småkraftprosjekt som vi sterkt vil fråråde. Engjadalen ved Gaupne er ein svært vakker u-dal og hengande dal som er mykje nytta til turføremål og fritidsverksemd elles. Dette

gjeld både fastbuande og turistar som vitjar Luster. Det ligg ein del hytter i dalen, og her er også ei turisthytte driven av DNT med merka sti mot Vigdalen og innover i Breheimen.

Utbyggingsområdet vil vere i utlaupet av dalen og ned mot Gaupne. Her er elva godt synleg i landskapet i denne terskelen og med fine fossefall. Det vil vere svært uheldig for landskapsopplevinga her ved inngangen til den vakre Engjadalen at elva og fossane blir erstatta av ei meir eller mindre turr elv og ein skjemmaende røyrleidning.

Dette området ligg elles ved inngangen til Jostedalen med stor ferdsel av turistar. Vi trur ikkje at synet av ei øydelagd elv vil vere den rette måten å møte turistane på og folk som elles ferdast her. Vi trur elles at dei fastbuande som nyttar Engjadalen til fritidsaktivitetar, også ønskjer å ta vare på elva og dei kvalitetane som elva representerer.

Luster har hatt stor kraftutbygging tidlegare, og det ligg føre omfattande planar om meir kraftutbygging i tida som kjem. Dersom alle desse blir realiserte, vil det snart ikkje bli igjen større "urørte" fossar og elvar i kommunen. Det er no på høg tid å stoppe opp og tenke seg om, dette på grunn av omsynet til landskapet og biologisk mangfald, men også på grunn av reiselivet og turistferdsla som er så viktig for kommunen. Vi kan heller ikkje sjå at dette kraftverket i særleg grad vil vere med og styrke næringslivet og busettinga i Luster. Gaupne er heller ingen utkant i kommunen!

Rapporten som ligg ved søknaden, konkluderer med at utbygginga vil ha "middels negative konsekvensar" når det gjeld landskapet og "liten negativ" når det gjeld friluftsliv. Dette er slett ikkje å ta for hardt i når det gjeld denne elva som er så eksponert og synleg i landskapet og som renn i eit område som er så sentralt. Vi meiner såleis at ei utbygging vil få store negative konsekvensar både for landskapet og friluftslivet. I samanheng med dette viser vi også til den planen for vassdraga og småkraftutbygginga som er utarbeidd av Luster kommune, og der Engjadalselva er vurdert å vere av stor verdi.

Konklusjonen vil då vere at Engjadalselva har så mange verdiar knytta til seg at ei kraftutbygging her ikkje bør tillatast. Det er etter vår meining ingen særlege grunnar som talar for å bygge eit kraftverk ved denne elva med dei konsekvensane dette vil få."

Jon Ove Lomheim uttaler i brev av 01.10.2007:

"Underteikna fekk i sommar lovnad hjå NVE på at Luster kommune (ved kommunestyret) kunne gje ny uttale om overnemnde elv.

Saka vart handsama i Luster kommunestyre 20.09.2007. Formell uttale skal vera sendt til NVE frå kommunen med delt uttale (15-14) for utbygging med avbøtande tiltak. Mindretalet gjekk mot utbygging og signalet er dermed at ei utbygging er konfliktfylt!

Venstre hadde framlegg mot utbygging med grunngjeving, medan Arbeidarpartiet hadde bestemt seg for kort framlegg å gå mot utbygging utan grunngjeving. Når det store partiet AP har bestemt det på representantskapsmøte så er det vanskeleg å endra formuleringar der. Venstre måtte såleis sekundært støtte AP sitt framlegg.

Er usikker på korleis uttalen blir presentert frå kommunen si side, men vil gjerne opplyse om vårt framlegg med grunngjeving:

Luster kommune går imot at det vert gjeve konsesjon for utbygging av Engjadalselvi. Grunngevinga for dette er at fordelane ved utbyggingstiltaket er mindre enn ulempene for allmenne interesser, friluftsisinteressene, landskapsinngrep og biologisk mangfald.

Engjadalselvi med fossar er eit viktig landskapselement i kommunesenteret Gaupne.

Gaupne er start-/endepunkt for den første nasjonale turistvegen i Noreg og i enden av Jostedalen som eit viktig element for reiseleiv lokalt, regionalt og nasjonalt.

Ei urørt Engjadalselv betyr mykje for livskvaliteten til mange innbyggjarar og er sentralt plassert for skule/undervisning og utvikling av kommunen som service- og reiselivskommune.

(framlegget fekk Venstre sine to røyster + 1 røyst frå Krf + 1 røyst frå SV)

Som tilleggsmoment vil eg nemne:

I same møte vedtok Luster kommune å søkje status som Nasjonalparkkommune. Sjølv om utbygginga ikkje direkte berører den planlagde Breheimen nasjonalpark, så er Engjadalen (og elva) "inngangsportane" til ein slik park. Vegene til Jostedalen startar i kommunesenteret Gaupne.

Kommunen si forvaltning av naturverdiane generelt vil truleg også vere viktig for om kommunen får slik status, og fossande elvar er viktige i turisme-samanheng.

Engjadalselvi er synleg frå mange kantar både langs riksvegtilkomst til Gaupne, frå utsiktspunkt frå fjellet og frå båt i Lustrafjorden og hamneområdet ved Gaupne. Dette og meir til har truleg NVE fått med seg når NVE skal handsame søknaden.

Kan ettersende kopi av heile møteprotokollen om ønskjeleg. Eg vil gjerne ha tilbakemelding om dette innspelet kjem fram til sakshandsamar og vert teke omsyn til."

Torbjørn Aunan uttaler følgende i brev av 19.09.2007

"Ønsker med dette å melde min bekymring for den konsesjonssøkte utbyggingen av Engjadalselven.

Jeg er nærmeste nabo til den planlagte kraftstasjonen. Den vil havne rett på andre siden av elven, om lag 60 meter fra husveggen min. Jeg har utsikt til elven fra mitt kjøkken og spisestue på denne siden av huset fra 2. etasje. I tillegg har vi et soverom i 3. etasje på nordsiden, som vender rett ut mot denne planlagte kraftstasjonen. (se vedlagte kart)

Ikke bare vil jeg miste en flott liten foss, men jeg vil få den erstattet med et kraftverk. Det jeg dog er mest bekymret over er støyen fra dette evt kraftverket.

I et allerede dårlig boligmarked er jeg svært redd for at min eiendom vil synke betraktelig i verdi, om ikke bli umulig å selge, om det legges et kraftverk her. Ikke bare mister man den koselige utsikten, men man får en støykilde som angivelig er betraktelig mer monoton og irriterende enn sus fra en elv. I verste fall ser jeg for meg at man ikke kan ha soveromsvinduene åpne, og dette er helt uakseptabelt. Dette gjelder ikke bare for soverommet i 3. etasje, men også for de resterende 4 soverom vi har i 1. og 2. etasje.

Jeg er klar over at man opererer med dB angivelser for støy, men det er svært stor forskjell på den støyen som gir en gitt dB verdi.

Håper min bekymring blir tatt til veie. Jeg mener at før man kan godkjenne dette, bør man vurdere alternative plasseringer som ikke vil plage naboer. Blir dette godkjent som eneste mulige plassering, må man regne med en økonomisk kompensasjon for evt verditap."

Svein nybø uttaler følgende i brev av 11.06.2007 til kommunestyret:

"Det er for seint å snyta seg når nasen er borte", heiter det i eit ordtak. Ja, slik tenkte eg då eg las at det var gjort vetak i formannskapet i Luster om at småkraftprosjektet i Engjadalselva var samrøystes og endeleg vedteke.

Eg har høyrte rykter om utbygging lenge, men fyrst når det er for seint går det opp for ein, kva som eigentleg har gått føre seg i dei folkevalde organa.

Kva nytte har det å byggja ut denne vesle elva? For storsamfunnet meiner eg den betyr ingen ting som krafttilskot. Her er det berre grunneigarar som haustar gevinst, utan å yta noko nemnande til fellesskapet. Og det er vel heller ingen som har den udyrka naturen som einaste leveveg.

Min meining er - lat elva renna slik ho har runne i generasjonar. Bygda og kommunen med sine enorme kraftressursar har god råd til det. Lat ho vera ein urørd arv til etterkommarane våre og lat oss som framleis lever i bygda få både sjå og høyra elvesusen slik me har høyrte han, frå morgon til kveld når "fager kveldsol smiler", og "berre bekken bruser i den stille kveld".

Stor takk til Jon Ove Lomheim, som har trekt saka fram i full offentlegheit, og som kan gje von om ein annan lagnad for den gamle verneverdige elva - enn at den endar sitt løp i røyrr.

Så får me, innfødde gaupningar, vera takksame (og kanskje litt skamfulle) over at folk utanfor bygda vår er mykje meir vakne for å ta vare på naturverdiane våre, og som eg synest våre folkevalde ikkje verdsett nok i dette høvet."

Olav Tuften uttaler følgende i brev av 23.09.2007:

"Det er ikkje tvil om at småkraftutbygging er eit gode i mange tilfeller, men eg trur og det er eit ålment syn at det skal gjerast med varsemd. Ein må iallfall fyrst søkje etter elvestrekningar som er minst mogleg synlege eller at dei er ein mindre del av synlege stryk eller fossar. Her i Luster er utbyggingane i Vanndøla, på Kvåle og ei planlagd framom Røneid døme på det fyrste, Geisdøla på det andre.

Dagens plan for utbygging av Engjadøla omfattar heile den delen av elvi som er synleg frå bygd. Eg er mellom dei som tykkjer at elvi er eit viktig landskapselement, einaste i sitt slag i bygd og kan truleg bli viktigare ved å gjere ho enno meir synleg, slik som i tidlegare tider.

Planen skapar ein viss interessekonflikt, ved at

- ein del av ålmenta vil helst ha fossestryki rennande som i dag, noko som ikkje kan avhjelpast med litt meir minstevasføring, flytting av stasjonen nokre meter eller nedgraving av røyrgata.*
- grunneigarane vil tene noko på elvi si, og det er rimeleg.*

Kanskje dette kan løysast slik at begge partar vert nøgde, ved at:

1. Kraftstasjonen vert trekt ovanfor det omstridde området.
2. Grunneigarane byggjer ut åleine, utan kraftselskapi.

Ved å flytte stasjonen til ca. kote 260, nedanfor brui etter Engjadalsssvingane og ta inntaket på kote 440, nedanfor parkeringsplassen i Engjadalen, vil ein få ei fallhøgde på 180 m. I dette området er elvi lite synleg, ein treng lite restvassføring og for ein lekmann ser det enklare ut å byggje røyrgate her.

Dagens plan for Engjadalselvi vil gje 12 GWh, ny plan vil gje 5-6 GWh etter kjende vasskraftformlar. Dette vil grovt sett seie at at det vil bli same inntektene til grunneigarane som gruppe, den andre halvparten i dagens plan går til kraftselskapi og dei klarar seg utan dette. Eller ein kan vente nokre år til straumprisen kanskje er dobla, so kan det og vere interessant for dei."

Søkers kommentar til høringsuttaelsene

Søker har i brev av 08.07.08 kommentert de innkomne høringsuttaelsene slik:

"Samandrag av merknadane

Luster kommune

1. Kraftstasjonen må flyttast til oversida av Engjadalsvegen.
2. Det må setjast vilkår til utbygginga slik at røyrleidningen blir så lite synleg som mogeleg.
3. NVE må vurdere kor vidt den føreslegne minstevassføringa er nok.
4. Reservevassforsyninga til Gaupne må sikrast.

Sogn og Fjordane fylkeskommune.

Rår til at det vert gitt konsesjon.

Av omsyn til landskap og støy må kraftstasjonen flyttast til oppsida av Engjadalsvegen.

Avbøtande tiltak foreslått av Luster kommune må gjennomførast.

Det må setjast vilkår til utbygginga slik at røyrleidningen blir så lite synleg som mogeleg.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane.

Meiner utbygginga er i strid med allmenne interesser – fyrst og fremst som landskapselement. Skal det likevel gjevast konsesjon må det vere krav om minstevassføring heile året og monaleg auke, dvs. minst 5-percentil om sommaren. Ut over dette føreset FM at krav til vassuttak i elva kjem i tillegg til minstevassføringa.

Det er ønskjeleg med tunell/sjakt i staden for røyrgate. Skal det vere røyrgate er det av omsyn til landskapet ikkje ønskjeleg at denne ligg i dagen. Det bør ikkje forekomme snauhogst, og røyrgatetraseen bør ikkje vere snorrett.

Det er viktig at det ikkje vert støy frå anlegget.

Elva er sjøaureførande opp til kt. 10. Det må difor setjast krav til forbisleppingsventil.

Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane

Vil sterkt frårå denne utbygginga. Peikar på at Engjadalen er mykje nytta til turføremål og fritidsverksemd. I dalen ligg òg ei DNT-hytte. Frå Gaupne er elva godt synleg i landskapet. Meiner at utbygginga ikkje i særleg grad vil styrke næringsliv og busetjing. Generelt bør Luster kommune "tenke seg om" og vurdere om det er rett med fleire vasskraftutbyggingar. Viser til at i kommunedelplanen for små kraftverk er Engjadalselvi vurdert til å ha stor verdi.

Sogn og Fjordane Turlag.

Uttalen er detaljert og omfattande.

Konklusjonen er at, utelukkande ut frå friluftssinteressene, vil dei ikkje gå mot utbygginga. Men av omsyn til dei som bur i Gaupne og turistane som vitjar eller passerer Gaupne bør konsesjonssøknaden avslåast. Dette med bakgrunn i elva som landskapselement.

Røyrgata i dagen på dei mest synlege strekningane er uakseptabel. Minstevassføringa er alt for lita.

Sogn og Fjordane Turlag meiner at det må gjerast oppfølgjande undersøkingar av støyen frå kraftstasjonen. Tilhøva for sjøauren nedst i elva bør òg undersøkast nærare.

Olav Tuften

Peikar på at Engjadalselvi er det einaste landskapselementet av sitt slag i Gaupne. For å ta vare på dette samstundes som grunneigarane vil få inntekt av ressursane føresler han å flytte kraftstasjonen opp til kt. 260, og inntaket opp til kt. 440.

Jon Ove Lomheim.

Lomheim representerer Venstre i kommunestyret. Uttalen er å sjå på som ei presisering av Venstre sitt syn slik det kom fram under handsaminga av saka i kommunestyret. Det er særleg Engjadalselvi som landskapselement som blir framheva, både for innbyggjarane, i samband med undervisning og i samband med kommunen si satsing på turisme.

Torbjørn Aunan.

Påpeikar at han blir næraste naboen til kraftstasjonen. Ein fin liten foss blir vekke, men Aunan er mest bekymra for støyen frå kraftverket. Han ber difor om at ein vurderer ei alternativ plassering. Vidare må ein rekne med at han set fram krav om økonomisk kompensasjon i fall kraftstasjonen blir plassert slik som omsøkt.

Kommentarar frå Luster Småkraft

Plassering kraftstasjon

Kraftstasjonen og nedre 140 m av røyrkata er plassert i eit område som i gjeldande kommunedelplan for Gaupne er regulert til byggeområde. I konsesjonssøknaden er det ikkje opplyst om dette. Det beklagar LS. I gjeldande forslag til arealdel i kommuneplanen er dette ikkje endra.

Skal kraftstasjonen flyttast til oversida av Engjadalsvegen blir han liggjande på kt. 33. Spart investering vil vere på ca. kr. 600.000, medan redusert produksjon vil vere på ca. 700.000 KWh. I eit prosjekt med høge tekniske utfordringar og dermed høg usikkerheit vil dei siste "lette" meterane vere gode å ha for å sikre lønsemda. LS tilrår difor at kraftstasjonen ikkje blir flytta.

Minstevassføring.

Engjadalen er eit fint turområde. Opp til Engjadalen er det kommunal bilveg med parkeringsplass. For svært mange er det mest aktuelle å ta bilen opp for deretter å gå innover Engjadalen. Om vinteren er det nesten utelukkande denne måten friluftslivet vert praktisert. Om sommaren kan opplevinga bli noko redusert for dei som går tur langs elva.

Som eit avbøtande tiltak er det føreslege ei minstevassføring om sommaren (01.05. – 30.09.) på 2 x allminneleg lågvassføring, dvs. 100 l/s. I tillegg vil det, i eit normalår, i perioden frå ca. 1. mai til 1. juli vere overløp på dammen grunna stor snøsmelting.

Dei hydrologiske berekningane i konsesjonssøknaden er utført av BKK v/Torbjørn Kirkhorn. Det viser seg at i samband med konsesjonssøknaden oppstod det ei mistyding mellom BKK og hydrologisk avdeling i NVE om kva som låg i omgrepet "5 percentil". BKK har difor berekna 5 percentilen på nytt og komme til at den er 38 l/s om vinteren og 175 l/s om sommaren. Me går ut frå at utrekninga kan verifiserast av hydrologisk avdeling i NVE.

Minstevannføring		Produksjon GWH		
Vinter (l/s)	Sommar (l/s)	Vinter	Sommar	Sum
0	0	3,91	9,09	13,00
0	100 (2xQ _{all})	3,91	8,33	12,24
0	175 (5 percentil)	3,91	7,71	11,62
50 (5 percentil)	175 (5 percentil)	3,10	7,69	10,79

Fylkesmannen meiner det bør vere minstevassføring heile året og minst lik 5 percentil om sommaren. Dette vil redusere produksjonen med 1,45 GWh eller 11,8 %.

Luster Småkraft held fast på at minstevassføringa bør vere som omsøkt, dvs. 2 x Q_{all} om sommaren.

Vassveg.

Mellom kt. 175 og 85 vil røyr gata, som omtala i konsesjonssøknaden, bli lagt på betongfundament. Dette ut frå ei teknisk/økonomisk vurdering og ut frå kva som vil gje minst sår i landskapet. Resten av røyr gata blir greven ned – ikkje enkelte plassar lagt oppå slik som det står i konsesjonssøknaden.

Som det går fram av søknaden er driftsvassvegen kostnadsrekna til 9,7 mill. kroner, noko som gjev ein gjennomsnittleg meterpris på 7.100 kr/m. Skal heile vassvegen erstattast med tunnel/sjakt må ein, ut frå erfaringstal, rekne med ein kostnad på min. 18.000 kr/m. Det betyr ein kostnadsauke på min. 14 mill. kroner eller 1,15 kr/KWh. for anlegget. Det ser me på som ikkje aktuelt.

Bora tunnel med foringsrøyr av støypejern eller stål på det brattaste partiet kan vere meir aktuelt. Teknologien for bora tunnelar er under utvikling. Under detaljplanlegginga vil me difor vurdere dette alternativet nøye.

Ut frå miljøomsyn og ut frå økonomi vil røyr gata bli lagd slik at inngrepa blir minst mogeleg. Det vil bety at røyr gata vil gå i kurvar, noko som også er eit ønskje frå Fylkesmannen.

Støy.

Støyen frå kraftanlegget bør ikkje bli noko problem. Generatoren blir vasskjølt slik at viftestøyen frå anlegget blir minimal. Vifta/viftene blir plassert slik at dei vender vekk frå planlagt byggeområde.

I tillegg vil det bli gjort tiltak i avløpskanalen og bygget elles slik som omtala i NVE sin rapport 10/2006 "Støy i små vannkraftverk".

Fiske.

Ved stogg av stasjonen vil vatnet gjennom kraftstasjonen bli redusert gradvis ved å styre dysene og deflektorane i peltonturbinen. Dette er m.a. brukt i Vanndøla kraftverk i Jostedalen.

Alternativ utbygging.

Olav Tuften har i sin merknad sett fram forslag om alternativ utbygging som ville gitt 5 – 6 GWh.

Dette er ei heilt anna utbygging enn det LS har søkt om konsesjon om. Me ønskjer difor ikkje å kommentere dette nærare."

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søker

Søker er Luster Småkraft AS som eies av Luster Energiverk AS og Småkraft AS. Luster Småkraft AS ønsker i samarbeid med grunneierne å bygge og drifte det planlagte kraftverket som skal nytte fallet i Engjadalselvi mellom kote 395 og 6.

Søknaden

Det søkes om tillatelse etter vannressursloven § 8 til å bygge Engjadalselva kraftverk.

Det er videre søkt om tillatelse etter energiloven til bygging og drift av nødvendige elektriske anlegg, samt etter forurensningsloven for å gjennomføre tiltaket.

Beskrivelse av området

Den planlagt utbygde strekningen i Engjedalselvi ligger sentrumsnært og går bratt med fosser og stryk ned mot Gaupne sentrum. Nedre deler av strekningen er godt synlig i et stort landskapsrom. Elva får sitt tilsig fra fjellene rundt Engjedalen, og nedbørfeltet består mye av snaufjell.

Eksisterende inngrep i vassdraget

Ved og langs Engjedalselvi er det bebyggelse og etablert infrastruktur. Det går en kommunal vei opp langs elva som krysser elva en gang på den planlagt berørte strekningen. Det går i tillegg to høyspentlinjer på 300 kV gjennom området.

Teknisk plan

Overføringer

Det omsøkte prosjektet vil ikke innebære overføringer.

Inntak

Inntaket er planlagt på kote 395 oppe i Engjedalen. Det vil bli bygd en betongdam med en maksimal høyde på ca. 5 meter fra elvebunnen og opp, og lengden på damkronen blir på ca. 20 meter. Overløp er planlagt utformet slik at de naturlige flommene ikke økes. Dammen blir utstyrt med en bunntappeluke/ventil for å tappe ned inntaksbassenget for inspeksjon av daminntak og tilløpsrør.

Rørgate

Luster Småkraft AS har søkt om å legge rørgate fra inntaket og ned til kraftstasjon, en lengde på ca. 1360 meter, der ca. 900 meter er planlagt delvis gravd ned, 130 meter legges fundamentert på bakken og resterende 320 meter lagt i grøft ned til selve kraftstasjonen.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt på østsiden av elva på kote 6. Bygget vil få en grunnflate på ca. 60-70 m².

Kraftstasjonen er planlagt med en maksimal slukeevne på 1,1 m³/s og minimum slukeevne på 0,06 m³/s. Til sammenligning er middelvannføring ved inntaket beregnet til 0,59 m³/s og alminnelig lavvannføring til 0,05 m³/s.

Elektriske anlegg

Kraftverket vil bli installert med en generator med effekt på 3,5 MW, ytelse på 3,9 MVA og en spenning på 6,6 kV. Transformatoren får en ytelse på 3,9 MVA og en omsetning på 6,6/22 kV. Kraftverket vil bli koplet til 66 kV nettet med en 750 meter langt nedgravd kabel fra kraftstasjonen til eksisterende 22 kV linje. Det er i dag ikke nettkapasitet i området.

Veier

Det er planlagt å bygge en permanent vei på ca. 120 meter fram til kraftstasjonen. Eksisterende bru over Engjedalselva må sansynligvis forsterkes i forbindelse med transport av materiale til kraftstasjonen. Eksisterende kommunal vei vil bli benyttet til nødvendig transport til inntaksstedet.

Massetak og deponi

Det vil ikke bli aktuelt med deponi av masser fra anlegget. Det er tilgang på masser fra allerede etablerte uttak i området.

Hydrologiske virkninger

Engjedalselva kraftverk vil utnytte et nedbørfelt på 14,3 km². Middelvannføringen ved inntaket er 0,59 m³/s og alminnelig lavvannføring er beregnet til ca. 50 l/s. Kraftstasjonen er planlagt med en maksimal slukeevne på 1,1 m³/s noe som tilsvarer i underkant av 200 % av middelvannføringen. Minste slukeevne er oppgitt til 0,06 m³/s. 5 persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 175 l/s og 38 l/s. Som avbøtende tiltak er det foreslått slipping av minstevannføring på 100 l/s i sommersesongen.

En utbygging som omsøkt vil føre til en betydelig reduksjon av vannføringen på den berørte strekningen, men flomoverløp vil tidvis sikre vannføring utover minstevannføringslipp på elvestrekningen. Det er ikke foreslått minstevannføring resten av året.

Produksjon og kostnader

Prosjektet vil i henhold til planene gi en årlig produksjon på 12,2 GWh i et midlere år. Dette fordeler seg med 8,3 GWh sommerkraft og 3,9 GWh vinterkraft. Utbyggingsprisen er beregnet til 2,12 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til Luster Småkraft AS sine beregninger. Det vil likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Arealbruk og eiendomsforhold

Kraftverket med avløpskanal vil beslaglegge et areal på 0,2 dekar, inntaksbasseng 1 dekar, rørtrase 12 dekar og vei til kraftstasjon 1 dekar.

Luster Småkraft AS har avtaler med berørte grunneierne om utbygging og drift av Engjedalselvi kraftverk, samt de rettigheter på grunneiernes eiendom som er nødvendige for å bygge kraftverket.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

I arealdelen til kommuneplanen er prosjektområdet nord for Engjedalsvegen definert som LNF område. Området sør for Engjedalsvegen er avsatt som fremtidig bosettingsområde. I tillegg er det

omsøkte prosjektet plassert i gul sone i egen kommuneplan for småkraftverk, noe som indikerer noen sterke allmenne interesser i området.

Samlet plan (SP)

Utbyggingen er under gjeldende grense for behandling i SP, og det finnes heller ikke andre SP-prosjekt som berøres av utbyggingen.

Verneplan for vassdrag

Prosjektet berører ikke vassdrag vernet i verneplan for vassdrag.

Inngrepsfrie områder

En utbygging som planlagt vil ikke føre til reduksjon av INON områder.

Nasjonale laksevassdrag

Utbyggingen berører ikke nasjonale laksevassdrag.

Høring og distriktsbehandling

Nedenfor følger en kort oppsummering av hovedpunktene i høringsuttalelsene:

Luster kommune kan med knappest mulig flertall akseptere en utbygging på visse vilkår. Kommunen mener at kraftstasjonen bør trekkes noe opp i vassdraget, ovenfor Engjedalsveien, og at rørgaten bør få spesifiserte vilkår om nedgraving og tildekking for at den skal bli mindre synlig i terrenget.

Kommunen påpeker at NVE bør gjøre en grundig vurdering av størrelsen på omsøkt minstevannføring og tidsrommet for denne.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane frarår en utbygging. Fylkesmannen mener at Engjedalselvi er et svært viktig landskapselement i kommunesenteret Gaupne. Fylkesmannen peker på at Gaupne er start/endepunkt for den første nasjonale turistvegen i Norge.

Sogn og Fjordane fylkeskommune tilrår en konsesjon ut fra de økonomiske fordelene utbyggingen gir. Fylkeskommunen mener at kraftverket vil styrke næringsgrunnlaget lokalt. Fylkeskommunen mener at kraftstasjonen bør trekkes noe opp i vassdraget og at rørgaten bør få spesifiserte vilkår om nedgraving og tildekking for at den skal bli mindre synlig i terrenget.

Sogn og Fjordane turlag frarår en utbygging pga elvas verdi som landskapselement. De påpeker at rørgate i dagen på den mest synlige strekningen er uakseptabelt og at omsøkt minstevannføring ikke vil kunne ivareta elva som landskapselement på en brukbar måte.

Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane frarår en utbygging pga. elvas betydning som landskapselement. Naturvernforbundet mener det er uheldig for landskapsopplevelsen ved inngangen til Engjedalen, at fosser og stryk blir erstattet med ei mer eller mindre tørr elv og en skjemmende rørgate. De påpeker at Gaupne ikke er en utkant i kommunen, og forbundet kan ikke se at kraftverket vil styrke næringsgrunnlaget og bosettingen i kommunen i særlig grad.

Jon Ove Lomheim redgjør for kommunen sitt vedtak og gjør NVE oppmerksom på at det omsøkte tiltaket berører mange allmenne interesser. Elva har en god del verdier knyttet til seg og at i kommunestyret var det et knapt flertall (15 - 14) for utbygging med avbøtende tiltak. Lomheim gjør spesielt oppmerksom på elvas betydning som landskapselement og at den er viktig å bevare i forhold til turisme.

Svein Nybø mener at utbygginga i Engjedalselvi betyr lite for samfunnet og som krafttilskudd sammenlignet med hva den betyr for allmennheten som landskapselement. Nybø mener at

Engjedalselva bør bevares slik den er som en urørt arv til etterkommere, slik at de også får se og høre elvesusen slik innbyggerne i Gaupne alltid har gjort.

Olav Tufte gjør oppmerksom på at utbygginga i Engjadalselvi omfatter hele den delen av elva som er synlig fra bygda. Tufte mener at planene skaper en viss interessekonflikt ved at allmenheten helst vil at fossen skal renne som i dag, noe som ikke kan avbøtes med litt minstevannføring, samtidig som grunneierne vil tjene noe på elva si. Tufte foreslår at kraftstasjonen trekkes ovenfor omstridt område og at grunneierne bygger ut alene, uten hjelp fra kraftselskapet.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulempes

Nedenfor er det gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og ulempene ved tiltaket.

Fordeler

- En utbygging etter de foreliggende planene vil, etter søkers beregning gi 12,2 GWh i ny årlig fornybar energiproduksjon.
- Tiltaket vil gi inntekter til grunneierne, Luster Småkraft AS, kommune og staten.

Ulemper

- Tiltaket vil medføre sterkt redusert vannføring i Engjedalselva på utbyggingsstrekningen i store deler av sommersesongen og vil medføre tørrlægging av elvestrekningen i lange perioder om vinteren. Dette vil redusere elvas verdi som landskapselement i Gaupne sentrum.
- Tiltaket innebærer fysiske inngrep, bl.a. i form av etablering av rørgate, noe som vil være særlig tydelig i et sentrumsnært område.

NVEs vurdering

Luster Småkraft AS har søkt om tilatelse til bygging av Engjadalselvi kraftverk. Etter høringsrunden ble det klart at den største konflikten er elvas betydning som landskapselement, der nedre deler av utbyggingsområdet er godt synlig ut mot Gaupne. Tiltaksområdet er i kommunedelplan for småkraftverk i Luster plassert i gul konfliktsone. Dette betyr at Luster kommune har vurdert at området har noen sterke interesser som det må tas hensyn til. Kommunen tilrår likevel at det blir gitt konsesjon på visse vilkår. Kommunen gjør det klart i sin høringsuttalelse at den største konsekvensen er av landskapsmessig karakter, men de påpeker også at plasseringen av kraftstasjonen på kote 6 som omsøkt er i direkte konflikt med et område som er avsatt til fremtidig bosetting, og at den derfor bør flyttes noe opp. Fylkeskommunen tilrår ei utbygging med krav om de samme vilkår som kommunen når det gjelder rørgate og plassering av kraftstasjonen. Fylkesmannen, Naturvernforbundet, Sogn og Fjordane turlag samt brukere av området frarår en utbygging, primært ut fra landskapsmessige virkninger.

Landskap og friluftsliv

Berørt elvestrekning går fra planlagt inntak oppe i Engjedalen ved kote 395 og har utløp fra kraftstasjon tilbake i Engjadalselvi ved kote 6. Siste del av den berørte elvestrekning domineres av fosser og stryk og utgjør et fremtredende og særegent landskapselement i Gaupne sentrum. John Ove Lomheim påpeker at Engjadalselvi er synlig fra mange kanter, som langs riksveg inn til Gaupne, fra utsiktspunkt fra fjellet, fra båt i Lustrafjorden og havneområdet ved Gaupne.

Landskap gir grunnlag for trivsel, livskvalitet og stedstilhørighet. Gjennom bevegelse, lyd og skiftende farger er elver med fosser og stryk sentrale landskapselementer med stor betydning for landskapets karakter og opplevelsesverdi. Norge har ratifisert den Europeiske Landskapskonvensjonen som har som mål å ivareta landskapskvaliteter og styrke den lokale forvaltningen av landskapsverdiene. Konvensjonen legger særlig vekt på landskapet der folk bor og arbeider og der barn vokser opp. Et av målene er å sikre vassdragslandskap. I følge olje- og energidepartementets retningslinjer for små vannkraftverk bør inngrep som medfører bortfall eller vesentlig reduksjon av verdifulle landskapselementer av nasjonal, regional eller lokal betydning unngås. Kommunen uttaler i sin høringsuttalelse at den største negative konsekvensen av en utbygging vil være på landskapsbildet. De påpeker at elvas verdi som landskapselement øker pga. lokaliseringen som er i nærhet av fast bosetning og er godt synlig for mange, både fastboende og tilreisende. NVE mener som kommunen at elvas beliggenhet med nærhet til Gaupne sentrum og riksveg 55 som er nasjonal turistvei øker verdien av Engjedalselvi som landskapselement og oppleves som en viktig del av stedsidentiteten for mange tilreisende og fastboende. Reiseliv og turisme er en viktig næring i store deler av landet, og det er spesielt den flotte naturen utenlandske turister kommer for å se. I følge olje- og energidepartementets retningslinjer for små vannkraftverk skal det legges vekt på å unngå tiltak som reduserer verdien for reiseliv. I følge søknaden og høringsuttalelsene går én av fire veger som har status som nasjonal turistvei igjennom Gaupne. Gaupne blir i høringsuttalelsene beskrevet som en viktig innfallsport til Breheimen, og mange turister tar utgangspunkt i Gaupne når de skal besøke Jostedalen med Breheimsenteret og Jostedalen Nasjonalpark.

NVE mener at elva har høy landskapsmessig verdi, og at denne verdien i høy grad er knyttet opp mot vannføringen i elva. Søker har foreslått slipp av minstevannføring på 100 l/s i perioden 1. mai til 30. september, noe som svarer til ca. 2 ganger alminnelig lavvannføring, og ingen minstevannføring resten av året. Flere høringsparter uttaler at minstevannføringen må settes høyere enn foreslått i søknaden. Luster småkraft AS holder fast ved den omsøkte vannføringen også etter høringsrunden og befarer. NVE mener at redusert vannføring i elva vil ha store negative konsekvenser for landskapsestetikken og opplevelsesverdien av elva, både på nært hold og på avstand, og at minstevannføringen ved en ev. konsesjon må settes på et nivå som i langt større grad ivaretar elvas verdi som landskapselement.

Søker ønsker ikke å kommentere høringsuttalelsen til Olav Tuften som foreslår å trekke kraftstasjonen ovenfor omstridt område. Med Olav Tuftens forslag vil konfliktnivået i prosjektet bli betydelig redusert.

Uten tunnel i nedre deler av av influensområdet vil prosjektet etter NVEs syn gi varige sår i landskapet og fremstå som skjemmende, slik rørgaten er planlagt i konsesjonssøknaden. Dersom hele eller deler av vannveien legges i tunnel vil en til en viss grad kunne avbøte de negative konsekvensene for landskapet. Et slikt tiltak sammen med en betydelig høyere minstevannføring vil også bidra til at konfliktnivået reduseres betraktelig.

Samlet sett er NVE av den oppfatning at den reduserte vannføringen vil være svært negativ for elva som landskapselement og at den planlagte rørgaten vil ha betydelige negative konsekvenser for landskapet i den nedre delen av influensområdet. Etablering av inntak i øvre del av prosjektområdet synes etter vårt syn å ha færre konflikter.

Biologisk mangfold

I øvre deler av influensområdet er det i følge miljørapporten kalkrikt, men det er ikke registrert viktige naturtyper eller rødlistearter i influensområdet. NVE kan ikke se at det er innhentet informasjon fra Fylkesmannens miljøvernnavdeling i miljørapporten. Ovenfor planlagt inntak er det kartlagt flere

lokaliteter med naturbeitemark. Disse kjennetegnes med et stort innslag av beitemarkssopp, hvorav flere er oppført på den nasjonale rødlisten.

I følge miljørapporten er det en anadrom strekning nedenfor planlagt kraftstasjon. Det kan heller ikke utelukkes at det hekker fossefall på planlagt utbygd strekning. Det er ikke planlagt slipp av minstevannføring om vinteren. Virkningene av dette vil være at produksjon og naturlig drift av bunndyr vil opphøre i denne perioden. Vinteren er ofte en flaskehals for faunaen i og ved vassdrag. Bunnfaunaen i rennende vann er i stor grad basert på plantemateriale som kommer fra land. Høsten er en tid med stor tilførsel av organisk plantemateriale til vassdraget. Biomassen og aktiviteten i elva er derfor også høy om vinteren. Høy metabolisme ved lave temperaturer er en tilpasning for å utnytte perioder med stor tilførsel av organisk materiale om høsten, og nedbrytningen av dette gjennom vinteren. Bunndyrfaunaen påvirker både fugl og fisk som benytter den berørte strekningen til matsøk og til dels strekningen nedenfor kraftstasjon. Minstevannføring hele året vil i så måte være nødvendig for å sikre overlevelse av bunndyr. Ved NVEs befaring ble det foreslått å trekke planlagt kraftstasjon ovenfor antatt vandringshinder for sjørret. Det er i følge miljørapporten ikke undersøkt om det går fisk ovenfor dette hinderet. Ut i fra størrelsen og utforming på antatt vandringshinder mener NVE at en ikke kan se bort i fra at fisk kan passere på visse vannføringer. Ovenfor vandringshinder er det uansett ikke substrat som egner seg særlig som gyte og/eller oppvekstområde for ørret.

NVE vurderer at den reduserte vannføringen ved en ev. utbygging i Engjedalselvi vil forringe vekstbetingelsene for en del vannkrevende arter i og langs elva, særlig moser og andre vannkrevende arter som vokser ved fosser og i bekkekløfter langs elva og på ev. bunndyrfauna. Det må forventes at den diversiteten som finnes i området i dag vil avta noe. NVE mener at dersom det skal gis konsesjon så må det av hensyn til disse interessene stilles krav om minstevannføring hele året og ikke bare i sommersesongen slik som foreslått.

Vannkvalitet/vannforsyning

I følge miljørapporten har Gaupne reserve drikkevannsforsyning fra Engjedalselvi. I tillegg tas det vann fra elva til irrigasjon av jordbruksmark. Kommunen påpeker at drikkevannsforsyningen må sikres også i vinterhalvåret. NVE mener som nevnt tidligere at det må slippes noe minstevannføring hele året ved en ev. konsesjon. Etter vår vurdering vil da elvas funksjon for dette temaet ivaretas.

Sumvirkninger

NVE har vurdert sumvirkninger av utbygginger nær Gaupne sentrum som en del av den samlede vurderingen av prosjektet, men hovedvekten har ligget på fordeler og ulemper forbundet med bygging av Engjedalselvi kraftverk. Selv om et enkelt utbyggingsprosjekt i mange tilfeller kan ha relativt små eller begrensede negative virkninger for miljø og andre brukerinteresser, så kan de samlede konsekvensene av flere slike prosjekter innen samme område få store og utilsiktede konsekvenser. Etter vårt syn er Engjedalselvi den mest fremtredende elva i nærheten av Gaupne. Inngrep i Engjedalselvi vil etter vårt syn i langt større grad påvirke allmennheten negativt sammenlignet med andre elver som er utbygd eller planlagt utbygd nær Gaupne sentrum. Kvernelvi ved Røneid er ei elv i nærheten som NVE sluttbehandler samtidig med Engjedalselvi, og elva er av den grunn naturlig å ta med i vurderingen av sumvirkninger.

Verdien for Engjedalselvi er særlig knyttet til de landskapsmessige virkningene en utbygging med tilhørende tekniske anlegg vil gi. Dette vil slik vi ser det være av stor negativ betydning. Kvernelvi ligger langt mer bortgjemt og lite synlig fra omgivelsene. Etter vår oppfatning vil det være rett å ta vare på noe av det opprinnelige vassdragsnaturen i Luster i konsesjonsbehandlingen av små kraftverk.

Vi mener at ut fra det hensynet og tatt i betraktning at det foreligger mange planer om utbygginger av småkraftverk i Luster, så vil en utbygging av Engjedalselvi slik som den er planlagt, medføre at noe av den rike vassdragsnaturen som kjennetegner Luster bli svekket.

Oppsummering

En utbygging etter de omsøkte planene vil gi ca. 12,2 GWh i ny årlig fornybar energiproduksjon. Prosjektet vil gi inntekter til Luster småkraft AS og til grunneiere, og kan bidra til noe lokal verdiskapning under anleggsperioden.

NVE vurderer at redusert vannføring i Engjedalselvi vil ha negativ innvirkning på biologisk mangfold i og langs elva, særlig på moser og andre vannkrevende arter. NVE vurderer likevel at de negative konsekvensene for biologisk mangfold i og langs elva kan avbøtes med tilstrekkelig minstevannføring hele året.

Nedre deler av Engjedalselvi med planlagt rørtrasé er godt eksponert fra Gaupne sentrum og vil påvirke både fastboende og tilreisende. De mest negative virkningene av prosjektet er etter NVEs syn en sterkt redusert vannføring og etablering av rørgate i nedre deler av Engjedalselvi som har en høy landskapsestetisk verdi, både for brukere av området (lokale og tilreisende), for det visuelle inntrykket i landskapsbildet og som særegent landskapselement. For å avbøte de negative konsekvensene av redusert vannføring må minstevannføringen etter NVEs syn settes betydelig høyere enn det som er foreslått.

Etter NVEs vurdering vil tekniske inngrep og redusert vannføring i Engjedalselvi føre til at opplevelsesverdiene som er knyttet til vassdraget bli vesentlig redusert. Vassdraget er synlig i et stort landskapsrom, og en utbygging kan etter vår vurdering føre til utilsiktede sumvirkninger for landskapet som er knyttet til landskapet rundt Gaupne.

Den produserte kraftmengden på drøyt 12 GWh/år er etter NVEs syn av begrenset verdi veid opp mot de konsekvenser på landskapet som omsøkte kraftverk med tekniske inngrep vil medføre.

Alternativene 1) med tunnel på hele eller deler av utbyggingsstrekningen og betydelig høyere minstevannføring der det også slippes vann om vinteren eller 2) Kraftstasjon ovenfor de bratteste partiene, og med en helårlig minstevannføring, er ikke vurdert nærmere da søker ikke har vist interesse for dette.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene av det omsøkte tiltaket er større enn fordelene for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 ikke er oppfylt. NVE avslår med dette Luster Småkraft AS sin søknad om å få bygge Engjedalselvi kraftverk.

Øvrige merknader fra høringspartene gjelder dersom det hadde blitt gitt konsesjon. Disse kommenteres derfor ikke nærmere.